

Na zaštitno cijepljenje protiv influence („gripe“)

Akutna oboljenja dišnih putova ubrajaju se među najčešća oboljenja ljudi. Uzrokuje ih mnoštvo raznih uzročnika, a osobito virusi. Osobitu ulogu igra virus influence, uzročnik „prave“ gripe. Influenca ima osobitu ulogu zbog cjelogodišnjeg epidemijskog javljanja. Osim toga, u usporedbi s drugim uzročnicima akutnih oboljenja dišnih putova, virusi influence uzrokuju uglavnom teži tijek bolesti. Najbolja je zaštita pravovremeno cijepljenje. Cijepljenje protiv influence ne štiti od lakših oblika akutnih oboljenja dišnih putova koji su prouzročeni drugim uzročnicima.

Influenca je akutno oboljenje dišnih putova popraćeno visokom temperaturom, kašljanjem i bolovima u mišićima te se s kliničkog aspekta ne može uvijek lako razlikovati od drugih oboljenja dišnih putova. Teški oblici influence prvenstveno se javljaju kod starijih osoba i osoba s kroničnim oboljenjima. Virusna gripa učestalo se javlja u hladnim razdobljima godine. Stoga bi se u pravilu trebalo cijepiti u jesenskim mjesecima, no cijepljenje se može obaviti bilo kada. Virus influence neprestano se mijenjaju, stoga i osobe koje su prethodne godine preboljele influencu ili se cijepile mogu ponovo oboljeti naredne godine. Cijepljenje protiv influence mora se dakle provoditi svake godine s aktualnim cjepivom.

Cjepivo

Cjepivo protiv influence proizvodi se svake godine u skladu s aktualnom preporukom Svjetske zdravstvene organizacije (eng. World Health Organization, WHO) i naziva se **sezonsko cjepivo**. U preporuci se uzimaju u obzir virusi influence tipa A i tipa B koji trenutno cirkuliraju diljem svijeta. Cjepivo u pravilu sadrži dijelove dvaju virusa influence tipa A (A/H1N1 i A/H3N2) i jednog virusa influence tipa B. U većim razmacima prijeti opasnost od globalnog širenja potpuno novog uzročnika gripe (pandemija). To je od 2009. godine bio slučaj s „novom influencom A/H1N1“, koja se povremeno nazivala i „svinjskom gripom“. Taj uzročnik u međuvremenu je potisnuo prethodno cirkulirajuće viruse influence A/H1N1 te je stoga uvršten u aktualno sezonsko cjepivo kao jedna od komponenti. Čak i ako se iznimno jedne sezone sastav cjepiva ne promijeni, cijepljenje se treba ponoviti jer se trajanje zaštite cjepivom može skratiti, što je osobito slučaj kod starijih osoba i osoba s prethodno narušenim zdravljem.

Inaktivirana (mrtva) cjepiva sadrže one dijelove virusa influence koji potiču zaštitu od oboljenja. Proizvode se na temelju bjelančevina iz kokošnjeg jajeta ili u staničnim kulturama (ta su cjepiva dopuštena za odrasle osobe od 18 i više godina).

Cjepiva se u pravilu daju intramuskularnom injekcijom, dakle uštrcavaju se u mišić nadlaktice. Jedno se cjepivo (za osobe od 60 i više godina) ubrizgava i kožu (intrakutana injekcija). Cijepljenje protiv influence može se obaviti istodobno s drugim cijepljenjima. Djeca u dobi od 6 do 35 mjeseci dobivaju dozu s 0,25 ml cjepiva; djeca od 36 mjeseci, mladi i odrasli dobivaju dozu s 0,5 ml cjepiva. Djeca koja se prvi put cijepaju moraju se cijepiti u dva navrata s razmakom od najmanje četiri tjedna. Zaštitni učinak cjepiva započinje otprilike dva do tri tjedna nakon cijepljenja.

Tko bi se trebao cijepiti?

Cijepljenje protiv influence preporučuje se svim osobama kod kojih postoji izrazita opasnost od obolijevanja:

- osobama stariji od 60 godina
- svim trudnicama od 2. tromjesečja trudnoće (pri povećanoj ugroženosti zdravlja zbog nekog prethodno postojećeg oboljenja već od 1. tromjesečja)

- osobama koje su zbog svog posla svakodnevno u doticaju s ljudima, kao što su vozači autobusa ili učitelji
- stanovnicima domova za starije i nemoćne osobe
- odraslima, mladima i djeci s povećanom ugroženošću zdravlja zbog prethodno postojećeg oboljenja, kao što su kronična oboljenja dišnih putova, kronična oboljenja krvožilnog sustava, jetre i bubrega, poremećaji metabolizma (npr. dijabetes), urođeni i stečeni poremećaji imunskog sustava (npr. infekcija HIV-om), kronična neurološka oboljenja (npr. multipla skleroza)
- osobama koje bi influencom mogle zaraziti ugrožene osobe o kojima se brinu, ali i kod kojih postoji velika opasnost od zaraze od strane pacijenata i osoba koje njeguju; tu se ubraja medicinsko osoblje te osoblje zaduženo za njegu starijih i bolesnih osoba
- osobama koje izravno dolaze u doticaj s peradi i divljim pticama.

Cijepljenje trudnica preporučuje se odnedavna jer su studije pokazale da kod trudnica postoji jasno povećan rizik od komplikacija u trudnoći u slučaju obolijevanja od influence. Niti kod majki niti kod djece nisu primijećene neželjene nuspojave.

Kod osoba koje boluju od kroničnih neuroloških oboljenja, primjerice neuromuskularnih bolesti, također postoji povećan rizik od težih oblika influence (i kod djece). Stoga bi se i ti pacijenti trebali cijepiti, kao i osobe koje boluju od MS-a, kod kojih influenza može prouzročiti nova pogoršanja simptoma bolesti.

Tko se ne bi trebao cijepiti?

Cijepiti se ne bi trebale osobe koje boluju od akutne bolesti s visokom temperaturom koja zahtijeva liječnički tretman. One bi se trebale naknadno cijepiti u najranijem mogućem trenutku.

Osobe koje pate od snažne preosjetljivosti na sastojke cjepiva ne smiju se njime cijepiti. To može biti slučaj kod, primjerice, dokazane teške alergije na bjelančevine iz kokošnjeg jajeta. Pacijenti bi trebali pitati svoga liječnika postoji li alternativno cjepivo koje nije na bazi bjelančevina iz kokošnjeg jajeta.

Ponašanje nakon cijepljenja

Cijepljenoj osobi nije potrebna posebna poštuda, ali bi trebala izbjegavati neuobičajeno tjelesno opterećenje 3 dana nakon cijepljenja. Liječnika bi prije cijepljenja trebalo obavijestiti ako je osoba sklona reakcijama krvotoka ili trenutačnim alergijskim reakcijama.

Moguće lokalne ili opće reakcije nakon cijepljenja

Nakon cijepljenja se, osim željenog imuniteta i zaštite od oboljenja, povremeno na mjestu cijepljenja mogu javiti crvenilo ili bolni otoci. To je izraz normalnog sukoba tijela s cjepivom, uglavnom se javlja od 1 do 3 dana nakon cijepljenja i rijetko traje dulje. Ponekad nateknu i stvrdnu se okolni limfni čvorovi. Također se mogu javiti opći simptomi, kao što su povišena temperatura, drhtavica, mučnina, slabost, proljev, umor, znojenje, glavobolja, bolovi u mišićima i udovima.

Posljednje navedene opće reakcije mogu biti razlog tome da se cjepivo protiv influence proglašava odgovornim za pojavu bolesti nalik influenci koje nastupe vremenski podudarno s cijepljenjem. Navedene lokalne i opće reakcije u pravilu su prolaznog karaktera te jenjavaju brzo i bez posljedica.

Mogu li se nakon cijepljenja javiti komplikacije?

Komplikacije cijepljenja vrlo su rijetke posljedice cijepljenja koje su snažnije od uobičajenih reakcija na cjepivo i znatno ugrožavaju zdravstveno stanje primatelja cjepiva. Nakon cijepljenja protiv influence vrlo rijetko se mogu opaziti alergijske reakcije kože (povremeno sa svrbežom i osipom) i

dišnih putova. Isto tako vrlo rijetko može doći do upale krvnih žila (kod cjevica na bazi stanične kulture, vjerojatno u spoju s prolaznim oboljenjem bubrega) ili se kratkotrajno smanjuje broj trombocita, zbog čega može doći do krvarenja. Poznati su samo pojedinačni slučajevi u kojima se javila trenutačna alergijska reakcija (alergijski šok).

Neurološke (u živčanom sustavu) nuspojave cijepljenja, kao što je kratkotrajna paraliza, poznate su samo u pojedinačnim slučajevima koji se vremenski podudaraju s cijepljenjem, no uzročno-posljedična veza nije dokazana.

Savjetovanje o mogućim nuspojavama od strane liječnika koji obavlja cijepljenje

Liječnik će vam, kao dopunu ovoj tiskanici, ponuditi i informativni razgovor.

Ako se nakon cijepljenja jave simptomi koji su jači od prethodno opisanih kratkotrajnih lokalnih i općih reakcija, liječnik koji je obavio cijepljenje također vam stoji na raspolaganju za savjet.

Liječnika ćete naći ovdje:

Izjava o odricanju odgovornosti

Prijevod izvornika informiranog pristanka (stanje: 06/2015) načinjen je uz dopuštenje Njemačkoga zelenog križa (Deutsches Grünes Kreuz e.V.) po nalogu Instituta Robert Koch. Mjerodavan je njemački tekst. Ne odgovaramo za eventualne pogreške u prijevodu, kao ni za aktualnost ovoga prijevoda u slučaju naknadne prerade njemačkoga izvornika.

Ime i prezime _____

Name

Cijepljenje protiv influence*Schutzimpfung gegen Influenza*

U privitku se nalazi informativna tiskanica o provođenju cijepljenja protiv influence. U njoj se nalaze važni podatci o bolestima koje se izbjegavaju cijepljenjem, o cjepivu, cijepljenju te o reakcijama na cjepivo i mogućim komplikacijama prilikom cijepljenja.

Anliegend erhalten Sie ein Merkblatt über die Durchführung der Schutzimpfung gegen Influenza. Darin sind die wesentlichen Angaben über die durch die Impfung vermeidbare Krankheit, den Impfstoff, die Impfung sowie über Impfreaktionen und mögliche Impfkomplicationen enthalten.

Prije cijepljenja dodatno su potrebne sljedeće informacije:

Vor der Durchführung der Impfung wird zusätzlich um folgende Angaben gebeten:

1. Je li primatelj cjepiva trenutno zdrav?

Ist der Impfling gegenwärtig gesund?

Da (Ja)

Ne (Nein)

2. Pati li pacijent od alergija – osobito na bjelančevine iz kokošjeg jajeta?

Ist bei dem Patienten eine Allergie – insbesondere gegen Hühnereiweiß – bekannt?

Da (Ja)

Ne (Nein)

ako da, od kojih _____

wenn ja, welche

3. Jesu li se kod primatelja cjepiva nakon nekog prethodnog cijepljenja javile alergijske reakcije, visoka temperatura ili druge neželjene reakcije?

Traten bei dem Impfling nach einer früheren Impfung allergische Erscheinungen, hohes Fieber oder andere ungewöhnliche Reaktionen auf?

Da (Ja)

Ne (Nein)

Želite li znati više o cijepljenju protiv influence, pitajte liječnika koji obavlja cijepljenje.

Falls Sie noch mehr über die Schutzimpfung gegen Influenza wissen wollen, fragen Sie den Impfarzt!

Na cijepljenje sa sobom ponesite knjižicu cijepljenja!

Zum Impftermin bringen Sie bitte das Impfbuch mit!

Izjava o suglasnosti*Einverständniserklärung***za obavljanje zaštitnog cijepljenja protiv influence***zur Durchführung der Schutzimpfung gegen Influenza*Ime primatelja cjepiva _____
*Name des Impflings*rođen/rođena dana _____
geb. am

Upoznat/upoznata sam sa sadržajem informativne tiskanice te sam od svog liječnika/liječnice tijekom razgovora primio/primila detaljne informacije o cijepljenju.

Ich habe den Inhalt des Merkblatts zur Kenntnis genommen und bin von meinem Arzt/meiner Ärztin im Gespräch ausführlich über die Impfung aufgeklärt worden. Nemam dodatnih pitanja.*Ich habe keine weiteren Fragen.* Pristajem na predloženo cijepljenje protiv influence.*Ich willige in die vorgeschlagene Impfung gegen Influenza ein.* Ne pristajem na cijepljenje. Obaviješten/obaviještena sam o mogućim negativnim posljedicama odbijanja ovog cjepiva.*Ich lehne die Impfung ab. Über mögliche Nachteile der Ablehnung dieser Impfung wurde ich informiert.*Napomene *Vermerke* _____Mjesto, datum *Ort, Datum* __________
Potpis primatelja cjepiva ili
njegova skrbnika
*Unterschrift des Impflings bzw. des Sorgeberechtigten*_____
Potpis liječnika/liječnice
Unterschrift des Arztes/der Ärztin